

Deklarácia bola pripravená kongresovou komisiou veľvyslancov z európskych krajín a podpísaná v mestskej radnici v Lubľane 7. novembra 2008

Európska deklarácia k POTRAVINÁM, TECHNOLÓGIÍ a VÝŽIVE

Preambula

My účastníci Prvého európskeho potravinárskeho kongresu (First European Food Congress, Lubľana, Slovinsko 2008) sľubujeme s FAO/WHO Deklaráciou o Výžive (Declaration on Nutrition, Rím 1992) a WHO Deklaráciou o Bezpečnosti potravín (Declaration on Food Safety, Peking 2007). Prostredníctvom tejto Deklarácie by sme radi upozornili na problémy súvisiace s potravinami, technológiou a výživou, ktoré sú dôležité pre Európu.

CIEĽOVÁ SKUPINA

Európska Deklarácia k POTRAVINÁM, TECHNOLÓGIÍ A VÝŽIVE je zameraná na európskych spotrebiteľov, politikov, vedcov, potravinársky priemysel v Európe a ostatné zainteresované osoby.

POTRAVINY A VÝŽIVA

Potrava je dôležitá pre rast, vývoj a fungovanie organizmu. Správna výživa sa zakladá na vyváženej strave, ktorá poskytuje adekvátne denné množstvo všetkých nutrientov a optimálny príjem energie pre ľudské telo. Potrava musí byť hygienicky bezpečná, výživná a musí vhodným spôsobom udržiavať dôstojnosť a kultúrnu identitu spotrebiteľa.

EURÓPSKY POTRAVINÁRSKY VÝSKUM, TECHNOLÓGIA A VÝŽIVA

Európski odborníci na potravinársku vedu, technológiu a výživu neustále prispievajú k významnému pokroku vo výrobe, konzervácii, spracovaní, skladovaní a distribúcii potravín rovnako ako aj ku výžive a zdraviu človeka implementáciou základných vedných odborov do aplikovaných výskumných oblastí. Sú tiež členmi mnohých vedeckých a odborných združení. Tieto združenia sú spravidla založené v jednotlivých krajinách, ale aj v regiónoch, ktoré majú rovnaké stravovacie návyky; môžu byť zamerané buď všeobecne alebo sú organizované do nezávislých vedných a odborných disciplín akými sú biológia, chémia, biochémia, biotechnológia, mikrobiológia, inžinierstvo, veda o výžive, medicínske vedy a ďalšie súvisiace vedné disciplíny.

Cieľom tejto Deklarácie je upriamiť pozornosť na všetky tieto disciplíny a poskytnúť celej populácii v Európe ako aj združeniam vedcov, politikov, kontrolórov a priemyslu najoptimálnejšiu cestu. Previazanosť týchto disciplín umožní Európe úspešne konkurovať na medzinárodnom trhu, zvýšiť dostupnosť zdravých potravín a priviesť svet k štandardom vedeckou presnosťou a integritou.

PREPOJENOSŤ EURÓPSKEJ POTRAVINÁRSKEJ VEDY, TECHNOLÓGIE A VÝŽIVY

Táto Deklarácia má za cieľ začať diskusiu medzi európskymi potravinárskymi vedcami, technológmi a odborníkmi na výživu a vytvoriť mechanizmus, pomocou ktorého dúfame, bude v budúcnosti dosiahnutá integrácia. Druhým cieľom je pomôcť pri harmonizácii európskeho potravinárskeho priemyslu, kvality potravín a bezpečnostných štandardov. Všetky tieto iniciatívy môžu pomôcť podporiť vzrastajúci vplyv potravinárskej vedy, technológie a výživy, ktorý by tieto profesie mali mať na technologické, vedecké, politické, environmentálne, sociálne a kultúrne myšlienky v Európe. Samozrejme, toto musí byť vykonané bez toho, aby bola poškodená výživa, regionálne špecifikácie potravín a stravovacie návyky v Európe, odkiaľ pochádza rôznorodosť, ktorá plodí ďalšie objavy a inovácie.

NAJVAČŠIE PROBLÉMY

Táto Deklarácia má špecificky podnietiť diskusiu o nasledovných problémoch:

- Potrava je veľmi dôležitý strategický a politický problém;
- Kontaminácia potravín mikrobiologickým, chemickým a fyzikálnym činiteľom alebo potravinovým alergénom zostáva najväčším znepokojením vo verejnom zdravotníctve;
- Lokálna produkcia potravín ovplyvňuje regionálnu kultúru, chráni biologickú rozmanitosť a prispieva k regionálnej sociálnej a ekonomickej stabilite;
- Dlhé prepravné reťazce môžu znižovať kvalitu potravín a môžu mať nepriaznivý vplyv na okolité prostredie;
- Potrava zohráva hlavnú úlohu v budovaní a zachovávaní dobrých stravovacích návykov ako súčasť zdravého životného štýlu počas celého ľudského života;
- Narastanie počtu prípadov obezity a chronických neinfekčných ochorení súvisiacich z nezdravou stravou sú vo verejnom zdravotníctve závažným znepokojením a zaručene spôsobujú výdavky;
- Úroveň vzdelania a terajšie vedomosti spotrebiteľov v realite života sú nedostatočné na to, aby bol spotrebiteľ schopný dobre voľby;
- Školenie a vzdelávanie ľudí zainteresovaných do potravinového reťazca znamená nesmiernu výzvu.

ZÁKLADNÉ PRINCÍPY ZACHOVANIA A PODPORY

Nutrične adekvátny prístup bezpečných potravín je základné ľudské právo každého spotrebiteľa:

- Každý má právo na spoľahlivé informácie o potravinách a zdravotných účinkoch stravy;
- Výroba, spracovanie, preprava a distribúcia potravín musia byť vykonávané dokladovateľným spôsobom berúc do úvahy ekologické, spoločenské a etické následky ako aj regulačné záležitosti vrátane vystopovateľnosti;
- Technologické úspechy vo vývoji potravín vhodných pre vybrané skupiny, ktoré majú špeciálne výživové požiadavky sú vítané;
- Poctivé a náležité označovanie potravín sa bude vykonávať v spolupráci s potravinárskym priemyslom a oficiálnymi zákonodarnými orgánmi;
- Zrozumiteľné a vedecky podložené informácie v mediálnej komunikácii budú uznané ako nevyhnutná požiadavka;
- Vhodná strava a zdravý životný štýl by mali byť propagované ako najdôležitejšie nástroje prevencie a predchádzania voči ochoreniam;
- Každý má právo na základné vzdelanie o potravinách a výžive, aby bol schopný prevziať osobnú zodpovednosť za svoje zdravie a bol schopný správneho výberu potravín;
- Manažéri potravinárskeho priemyslu musia uznať potrebu expertíz stravy a bezpečnosti potravín a zabezpečiť prostriedky nevyhnutné na zaistenie adekvátnej bezpečnosti potravín.

NAJDÔLEŽITEJŠIE KROKY

Táto Deklarácia podporuje tieto dôležité kroky:

- Výrobcovia potravín a predajcovia by mali zväziť okrem iného aj nariadenie o etických opatreniach vo všetkých procesoch v potravinovom reťazci;
- Experti by sa mali riadiť odbornými a etickými odporúčaniami;
- Štáty, zodpovedné orgány a inštitúcie by mali zosúladiť nariadenia medzi jednotlivými národnými potravinovými politikami tak, aby sa prispôbili ľahšie a efektívnejšie vzhľadom na globalizačné zmeny v budúcnosti;
- Štáty, zodpovedné orgány a inštitúcie by mali vytvoriť takú národnú politiku potravín, aby boli zohľadnené sociálne a kultúrne rozdiely, praktické skúsenosti a špecifické potreby;
- Všetky potravinárske vedy, výživa a technológie by sa mali zapojiť do kampane na vytvorenie vzdelávacieho systému, ktorý prinesie lepšiu informovanosť spotrebiteľa a efektívnejšiu výmenu vedomostí a poznatkov;
- Každý by mal byť schopný prevziať zodpovednosť za svoje zdravie a byť spôsobilý výberu vhodnej stravy;
- Signatári urobia všetko čo je v ich silách, aby zabezpečili dosiahnutie princípov zakotvených v tejto Deklarácii.

Podpísaný

Profesor Peter Raspor, prezident Prvého európskeho potravinového kongresu v mene kongresovej komisie veľvyslancov zo 41 európskych krajín.

Ilijana Boči reprezentovaný Haxhi Allmueca, Albánsko; Ashot Saghyan, Arménsko; Wolfgang Kniefel reprezentovaný Gerhard Schleinig, Rakúsko; Koen Dewettincq reprezentovaný Bart Heyman, Belgicko; Faruk Čaklović, Bosna a Hercegovina; Iordanka Alexieva reprezentovaný Laska Rangelova, Bulharsko; Mate Bilic nahradený Martina Piasek, Chorvátsko; Athina Panayiotou, Cyprus; Jana Hajšlová, Česká republika, Henning Otte Hansen, Dánsko; Toomas Paalme, Estónsko; Anu Kaukoviita-Norja reprezentovaný Helena Pastell, Fínsko; Paul Colonna reprezentovaný Michel Franck, Francúzsko; George Kalantzopoulos nahradený Ioannis Samelis, Grécko; Giorgi Kvestadze nahradený Tinatin Sadunishvili, Gruzínsko; Sabine Kulling, Nemecko; András Salgó, Maďarsko; Inga Thorsdottir, Island; Francis Butler reprezentovaný Brian McKenna, Írsko; Rosangela Marchelli, Taliansko; Daina Karklina nahradená Aija Mengale, Lotyšsko; Rimantas Venskutonis, Litva; Torsten Bohn, Luxembursko; Vladimír Kakurinov, Macedónsko; Anna McElhatton, Malta; Slavko Mirecki, Čierna Hora; Bernd van der Meulen reprezentovaný Sarah De Vito, Holandsko; Wenche Frolich, Nórsko; Włodzimierz Grajek, Poľsko; Xavier Malcata reprezentovaný Ana Oliveira Madsen, Portugalsko; Mona Popa, Rumunsko; Iosif Rogov, Rusko; Miomir Nikšić, Srbsko; Peter Šimko reprezentovaný Norbert Bomba, Slovensko; Božidar Žlender, Slovinsko; Manuel Vázquez nahradený Ascension Marcos, Španielsko; Anne-Marie Hermansson, Švédsko; Klaus Zimmermann nahradený Yasmine Montazeri, Švajčiarsko; Fatih Yildiz, Turecko; Sergey Fedosov, Ukrajina; David White, Spojené Kráľovstvo.